

1877 42 ૬૪૩૨ ૧/૧૭ ૧૨

ધીં બોમ્બે પારશી
એમેચ્યુઅર ડ્રામેટીક કંપની
તરફથી યજ્ઞેસા

કળાબાજ કેરમાન

ના જોડનાં ગાયનો

આવૃત્તી બીજી

સુરત

વિક્ટોરીયા પ્રેસમાં મગનલાલ કીકાભાઈએ
છાપ્યાં.

શને ૧૮૯૭

સંવત ૧૯૫૩

કીર્તિ આના બે

કલાખાળ કેરમાન.

નાટક પાત્ર

કેરસાસ્પ — એક ઉમરાવ (મીં દીનશાહ અ. દારૂખાનાવાલા)

બેહાંબક્ષ — એક અમીરબદો (મીં શેરાબ. ન. નીકળશન)

કેરમાન — એક લુટારો (મીં જેહેરજી રૂં કાતરક)

ખાખન — કેરમાનનો હીચકારો સાથી (મીં ખુરશીદ મ.
બાટલીવાલા)

કામદાર — કેરમાનનો મદદગાર (મીં કેળશરૂ અ. ચીનાઇ)

ખેહરોજ — ખુશચેહેરનો મમાવો (મીં રૂસતીમ. ક. પા
લીશવાલા)

ખુશચેહેર — કેરમાનની બેટી (મીં રતન. હો. મુશ)

સુલનદામ — કેરસાસ્પની ભત્રીજી (મીં બલ. જ. મીસ્ત્રી)

મેહર — સુલનદામની દાસી (મીં પેસો. બ. શરાફ)

એ વતરોગે પેઆમચી, નોકરો, દારોગા, ખુધા, ખુધી વગેરે

કલાખાજ કેરમાન નાટકના ગાયનો.

ધશ્વર સ્તુતી

ગીત મંડળ

સાંમે રોશન આતશ નમો સહુ જન

કરો ભક્તિ સાથે ચીતી એક મન

— સાંમે

માગો કરગરી પાસ યજ્ઞદાન

મરફી મટાડી આપે નેકદન

— સાંમે

થાય છે લોકોની પાચામાલી પન

આફત વરસાવી કીધું શેહેર વન

મુગો હમપર પડ્યો સહુ જન

ક્ષમા કરો બાપ બક્ષો મેહેર હમ

— સાંમે

ખુશાલ ઝીગરથી માગીએ તુજ પાશ

આપો શક્તિ હમને ભજવા એક આજ

નામે છે જે ખાસ "કલાખાજ કેરમાન"

સફર સપ્તળ થાઓ ધરછીએ સહુ જન

— સાંમે

જહાંબક્ષ તથા પેગાંમચો

તું છે રખ હર ધર હરપળ હરસર

ઝાહેર બાતીન ઝમીન ફલકપર

યશ જશપર તુંજ સરવર

— તું છે રખ

નીત ધર તુંજ કર આહાહા પરવર

રાખી દાઝ શુભ દુઃખ નીવારકર

અરઝ ગરઝ આશ સફળ પરમકર

શીશ સદહે પાક નામપર

— તું છે રખ

કેરમાન અને કામદાર.

હા બહિ હું બરકુ નીક બન બનમે

જન અમલ અમલ અમલ અમલ

રાતે રઝડું રવડું જ્યાં મનને ગમે
 રાતને ગણીને દીસ મુજનાં મનમે
 છે રંગને મળહ જણુની કરી કળ
 ચમન સહી ધુળ કરીરે વનમાં રે વનમાં
 છે રજા ને કળ મુજ રાજમાં સજા
 હર એકપે કરી તુફાન હાહાહા

ઢરમાન

અએ પલીદ પેટની છે અતીશ વેઠ
 પેટના ગુલામ સહી ગરીબ હો યા શેઠ
 લાજને તણને લુટફાટ આશ
 ખુનળી કીધું અરે આપેટ તુંજ કાજ.

(ઢારસ)

નહી નહી નહી ફીકર સરકારની
 નહી નહી નહી ફીકર ઘરખારીની
 નહી કદર ફરજંદ કે દીલદારની
 એક છે કદર બસ ધન માલની,
 કહેરથી લડી લડી ન જગતે ઠરું
 ફન્દમાં ફરી ફરો મુજ ખીસાં ભરું
 ઝર કાજ તનમન પટકી મરું
 અગર જાચ જાન ખાન તોળી ડરું

(ઢારસ)

ઢરમાન, ખાખન અને કામદાર

જરથી જખર થાશું ગખર હા
 થાવો મગન થાવો મગન —જરથી.
 નામે હું પીરાન ને હું શેહેરીયાર વાહ વાહ
 ખુબ લીલી ખાચ મસ્ત બની સાથ —જરથી

મુલતદામ

મન મુજતુ તન હરખે ખીલે જોખન ફખન હરદીને
 ૧ તરંગ મનહર લાગે

નમી નમી ગાઉ રખની સીકત કરું ભાવે ભકિત
હરદીને.

મુખકર દાવર ગુણી બખતાવર લાગે જગતે
હરદીને — મન

બખતમાં અમન લખતમાં ચમન બક્ષ ખાવંદ તું.
હરદીને

પાક તુરાની દોલહર પેશાની મેહરથી બળવ હરદીને
મન મુજતું

ગુલનદામે

અરે મન શાને જાયે હરખાઈ
ઝખમ છે જમનો દારી — અરે મન.

જમનો તડાકો અજબ ઘડાકો
નાખે બશરને ગારી — અરે મન.

જશે તજ તું ખેશી વાહાલાને
અજલની આવી સવારી — અરે મન

ગુલનદામે

મીજલસ બાહાર ખીલી રહી
કુદરત તુજની ખુબી અપાર — મીજલસ.

શાદ શાદ થાવું જાને જગરથી
નેઈ ધુમધામ આ સઘલી

હરખે ઉમંગે ગાવો.

શરાબ પીઓ પાવો

ગુલશન રંગ બરંગી કરીએ નીસાર

હરતે નીદાર પાકી દીદાર — મીજલસ

દાશી.

અરે મન થાતું મગન શુભ સગન ગાતરિ

મેહમાનોની ધુમ મચીરે,

રહયું રહયું ઘર હલી હરખથી ઉભાતરિ — અરે મન

ગાઈ બજાવું ધુમ મગન તંરંગ

સુલનદાને

પ્યારે અરે હું અધે બની મેં કીધું અરે હું હાથ
 હાથ અજબ આ ગજબથી મુજ નહય કાઠી જાય
 દીલત હશમત શાને કાજેજો નહી નેક વીચાર—પ્યારે.
 ક્યારે અરે એ જગવાલી મુજ પુરસે દીલની આસ
 પટી પીઆરો અરપણુ જેન તન મન દીધું ખાસ
 સોખત નોખત પામું જેની ગણી ખરો ભરથાર—પ્યારે

કરમાન

ધીરે ધીરે ધીરે ધીરે ધીરે ધીરે ધીરે ધીરે
 એ જગર જન મારા પ્રીતમ પ્યારી ધીરે ધીરે —ધીરે.
 મીઠી મુરત સુંદર મુરત કાંચ ભરે નીર
 જનો જગર તુજના દોગર નીત ભમે આ ચિત—ધીરે.
 કોલપર મુજ તોળ કરા ધરી દોલે કરાર
 વચનપર મુજ વજન કરા પુખ્તપર આધાર —ધીરે

કરમાન

જહાં કરું તહાં લહું ના કરું સર કરું નીત ભમું
 ભસ કરું જંગ ખુનખાર કર કર કર કર
 ભરમાવું ગરમાવું ગભરાવું દખરાવું ફન્દ
 ફાંડાંથી કરવાને ઠાર દર દર દર દર
 ખુન કેહેરથી કર કર કર કર
 જામ ઝેહેરથી ભર ભર ભર ભર
 ચામ લેહેરથી જર જર જર જર
 જસ વેરથી લડ લડ લડ લડ
 મન મળાય છપ હરખાય હા હા હા હું

ફોર સજવર

જસ જાવું જહાં હું પાવું દીલત અશમત
 આલપ જર.

કરમાન

રાતો રાત હયાં આયો વારું
 ડરતો હોય તો કર જા કાળું —ખંધ કર
 જ્યાં ઘસ મળે ખાનપાન ત્યાં છાતી તુજની
 મજ ખં લે છે
 આફત સમે હિમંત તણ બાયલો બની તું ડરે છે
 હેર હેર આ બદગુમાન
 થુ થુ આ બેઠમાન
 દુર કર આ સીફલ ને શાન આ મુરદાળ
 ચશ્મો ફાડી ફાડી, ખરડી મોડી કાઢી, સીને
 પારે, મારી અરે, કતારી ખરે
 જનથી પ્રાણથી પટકી ઝટકી
 નહીં ડરું આ સમ તું જ લેવાને પ્રાણ
 જાણ જાણ જાણ માન માન માન
 નહીં શીખામણ મુજની બલામણ કરે આ અસર
 —ખંધ કરે

મુલનદાગ

મુજ મનમાં હાય ઘસ હોતે રોશન તે વાર
 પ્રેમનો દીલ જાન—જેયું જેયું સઉ ખવાર
 મારે દાર, બદ તલવાર માહારું મન ગીરફતાર—મુજ
 મંદ છગર સારી મોઢેની જલાવે
 હરદમ હરપલ મારે રે કટાર —મુજ મનમાં

મુલનદામ

કરગરી માણું યા ખુદા
 ના બને બેવફા
 ફેરમાન ખારો આખોનો તારો —કરગરી
 વીનાસકાળે વીન વીનારે
 હાય હોયું છગર
 દુર કર આફત રંજમાં નીલાવી
 કેરું આ અજાણ્ય મર પરાગ

કેરશારપ

સઘળી નગરી ધભરાએરે
હાએ જપાળપ થાએ તપાતપ
હરદમ ખુન હાગે ચાનરર શું કહેવાયે — સઘળી
મે ખુનીયાદો અએ ભદકારે
ભલે હુટો તમ માલો-ર
પણ કયામતને રીન આખર
જાશે જાહાનમધર. — સઘળી

ખુશચેહેર

રખ તું અરજ લે માની આજ માણું નમી નમી
તું વન મુજ ગમી કોણ કર કમી કમી — રખ તું
મુજ સમ નીરાધારરે આ બીવાખાને
રડી રડી કરે રાતો દીન આંશુ દીદે ધરે
અકેલી અટુંલી ઝરે અરે
આફના હદ કરે ભમા ભમી — રખ તું

સંડલ તથા ડોશી

થાવો ખુશાલ નાચી કુઈ આજકાલ અરે પાહ વાહ. — થાવો
છીલ્લુ ગળખર હાં હાં હાં
જાનથી મારી, માલ ઉતારી, કરશું પ્યારી ચમનભારી, — થાવો.
મલ્યો છે આ ખુબતર માલ, નહીં ખાશું રોટીને દાલ.
ગરમ કવાળને શરાબલાલ તેથી છે આ જીંદગી નેહાલ
રંગ રંગ રંગે, સુખને સંગે, એકમક સંગે, હરખે ઉમંગે
કરશું મોજ રોજને રોજ. થાવો ખુશાલ

કામદાર

આ તે શું ગુલબાન શું ખુદ્દા કે જવાન
કેદ પકડાયો કેરમાન કરી કરે પુકાર
કોહેરે ચકચાર હર નરને નાર
ખસ એજ હરખાર કરે આપસમે — આતે શું
મુજ રહીકે કેરમાન જેનું કામ શું પણ
હર પ્રી પ્રે

એળી ગજળના વાત બેશક છે અરે —આતે શું
 જેવી સુની આ મોહજાણુ થયા હાલે હું દેશન
 ખોઈ અકલ અને ધાન બસ તેજ સમે
 નહીં ઠરું જીનહાર બસ જાણું આ વાર
 કરું આક્રોધી પાર મુજ રેહબરને —આતે શું

ફરમાન

બખતને આધીન છે હરએક બશર
 શહેનશાહ અમીર યા વોહ મુશ્કીશ અગર —બખતને
 આશ મળી ધુળ મુજની અં પુલ ગફતે
 મુજને હાય હાય
 શાદીને બદલે આ જંગલ મળી કીસ્મતે
 પારી ન દીધી લગ્ની —બખતને
 ધાઓ ધાઓ મગર બખતનું પાઓ જાએ
 પાતાળે જાવે

બદા નેક થાવો હર રંગ જમાવો આક્રત
 ઉઠાવો ફક ગજળા ધરતી ધુજવો નહી પાવો મગર
 શહેનશાહ અમીર યા વોહ મુશ્કીશ અગર —બખતને

દાશી.

હાહા કરું દીલગન તનમન કરખાન
 જરા કરી દેશાન હસી હસાવો પ્રાણ
 જોઈ મુરત ખુબશાન તનમન હરખાયે—હાહા.
 મુજ પ્રીતમ પ્રાણ વાહ કેવું દેશાન
 જાણે પુનમનો ચાંદ ખીલી રહયો આસમાન
 મુજ જગરજાન હરપલ છલકાયે—હાહા કરું.

શુશરેહેર.

ઓ મન મુજ હરખયો છલછલ યાય
 વાણી મધુરથી કીલ હરખાયે—ઓ મન મુજ.
 ચાહું તને હું જાનો જગરથી
 ચરણે પડું હું વરવા
 સંસાર ... નો અગર વરતે

આસ હતી જે ખાસ જીગરની
પાર પડી આ પીયરવા
સુખ હુએ તુજ સાથ રહીને
દાસ હું તુજથી કરવા—જેા મન મુજ.

પુશયેહેર.

માન મુખન દીવજની છું તુજપે દીવાની
તું છે પ્યાર તુજ આધાર દીવનો કરાર જાન
બસબસ મનમાની બંધકર આ જળાની
પ્રીતમ પ્રાણ જીગરજાન હાં હાં હાં—માન મુખન.
જેમ શાહા ખરેજ શહેરપર મગરૂર છે
તેમ નેક ભરથારે નાર તો ગરૂર છે
સુખી તે અવતાર હયાં નરનો જરૂર છે
પામે નાર નેક જે ગુનવંતી
નેકનાર પીન રદ સઉ જાન જાન જાન
પાક પ્યારથી જીવ શાહ શાહમાન—માન મુખન.

દાસી.

વાત મેં જાગી છાનો. છોટા ખટપટ
તોટો ખટપટ
હું થઈ આખેર રાની. તુજની ખરે
અયશો અશરત, મોજમજા કરશું શુભદો શામ
વાડી ગાડી પીશું તાડી નીત હસતાં રમતાં

સઘળા

હા નરનારી સાથ અહી સંપી એક સાજ થઈ
ગાઈ ગળવો આજ, પુશ મેહમાર, બેશુમાર
છે આવાર હા હા ખુદાયા
કદ ખુદાઈ ભણે, શુલેઅનદામ કરે પીરાનને
આજ વરે શોહેરીઆર સાથ ખરે, મેહેરનો હાથ
ધરે પુશીથી આજ—હા નરનારી.
વાહાલથી પ્રીતથી રીતેરહીને નેક દયાને તમી હરજાર
આથે જગતને દાર ગયા નથી, શાનથી, માનથી

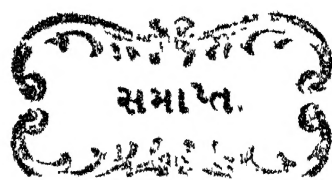
સંગ રાખી બહી, સુખ સંપે ધરી,
કરજો સંસાર પાર—હા નરનારી.

કાગધાર

મતલબ કાળે બનબન બટકું
સેહેતાં રંજ આફત બીશીયાર
મહેર બતાવી ઝાંઝેર હું તો
બાવીન ફેહેર ધરૂ હરબાર
લહેર લંપતની બલ બીછાવી
શીકાર સોધું ખુબ ઝરદાર
ચીલ જ પટને તાલ તલાવટ
થીજ કરું મુજ બહેટો પાર
અનખ હીકમા ખુબદ હીમ્મત
હરેક કલામાં છું હુશીઆર
ન ગાવું જેવું ખાવું હું તો
ફંદમાં ફસાવી કરું હું ઠાર—મતલબ.

ફેરમાન

રે ચારે દીશામાં કયાં રફીક શોધું
હું એને ખાતર થયો છું અસુખી ખરે-ચારે.
કીધો તીરસ્કાર બસ રહ્યો મારે દાર
ભુલો કેમ જાઉં હું આબાર-દેશમાં
ન મુઝે કંઈ લગાર મને હયાં આવાર
લોખા મેં અનેક જાન નાચાર-દીશામાં

રોચક કાઠન આદિ ટીપો

આંડરોડ ગીલડર મીટ ઈશા ફૂલવાળી ચાલી

કાચપર નામના પાટીયા તમા સળી કોટરી આપવા
માં આવશે. કાચપર ગીલીટ તથા જુના તકતા ખરાબ
થયા હોશે તે નવા માફક કરી આપવામાં આવશે. ઘરાક
ખુશી હોશે તે તેવજુના મકાનમાં આપી કરી આપવા
માં આવશે.

કાગળ તથા મોઢે મળવાથી ખુલાશો કરવામાં આવશે.

ખરોડેલ મનચેરેલ બ.ટલીવાળા

